

Córdoba

ةبطرف

Martijn Glas
Joost van Dijk
Marjanne Lam
Paula Hertogh
Jo Busch

Vakoverstijgende opdracht
Jaar 2009/2010

Een lange treinreis !

Via Madrid.

	Datum		Tijd	Station	Spoor	Faciliteiten
🚂	08.02.10		15:02	Utrecht Centraal	8a	IC 2848 - Intercity
			15:40	Rotterdam Centraal	14b	
🚂			15:58	Rotterdam Centraal	3	THA 9346 - Thalys Reserveren verplicht
			18:35	Paris Nord		
🚂			18:35	Paris Nord		Transfer - 45 Min. Verder met metro 5 -> Place d'Italie
			19:20	Paris Austerlitz		
🚂	09.02.10		19:47	Paris Austerlitz		EN 409 - EuroNight Trein met slaapwagen, Reserveren verplicht
			09:10	Madrid-Chamartin		
🚂			09:10	Madrid-Chamartin		Transfer - 45 Min. Verder met lokale trein
			09:55	Madrid-Puerta de Atocha		

Na bijna 19 uur reistijd in Madrid! Dan nog zo'n twee uur naar Córdoba!

The screenshot shows the Renfe website interface. At the top, there are navigation buttons: "Cambios de billetes", "Reembolsos de billetes", "Cierre billetes (Ida y vuelta)", "Abono Tarjeta Plus", and "Preguntas más frecuentes". Below this, a search summary box displays: "Origen: MADRID-PUERTA DE ATOCHA", "Destino: CORDOBA CENTRAL", "Salida: 09-02-2010", and "Número Viajeros: 1". A "Nueva Búsqueda" button is located at the bottom of this box. To the right, a table lists search results:

Train	Departure	Arrival
ALVIA 09320	10.05	11.55
AVE 02102	10.35	12.17
AVE 02110	11.00	12.42

Kan dat ook anders? Nee, niet echt, andere reisplanner, zelfde verhaal!

Details	Station	Datum	Tijd	Reistijd	Overstappen	Vervoerwijze
☐ 1.	Utrecht Centraal Cordoba Central	28.02.10 01.03.10	V 19:02 A 23:50	28:48	5	
☐ 2.	Utrecht Centraal Cordoba Central	28.02.10 01.03.10	V 21:02 A 23:23	26:21	7	
☐ 3.	Utrecht Centraal Cordoba Central	28.02.10 01.03.10	V 21:08 A 23:23	26:15	9	
☐ 4.	Utrecht Centraal Cordoba Central	01.03.10 02.03.10	V 06:02 A 07:10	25:08	4	
☐ 5.	Utrecht Centraal Cordoba Central	01.03.10 02.03.10	V 10:02 A 10:50	24:48	5	
☒ 6.	Utrecht Centraal Cordoba Central	01.03.10 02.03.10	V 15:02 A 11:42	20:40	3	
☐ 7.	Utrecht Centraal Cordoba Central	01.03.10 02.03.10	V 16:02 A 14:23	22:21	4	
☐ 8.	Utrecht Centraal Cordoba Central	01.03.10 02.03.10	V 16:02 A 14:55	22:53	3	

[Details van selectie](#)
[Details van alle](#)
[Printversie](#)
[Grafische weergave](#)

Details - Verbinding 6

Station	Datum	Aankomst	Vertrek	Spoor	Vervoerwijze	Faciliteiten
Utrecht Centraal	01.03.10		15:02	8a	 IC 2848	☒ Intercity Fietstransport beperkt mogelijk
Rotterdam Centraal		15:40		14b		
Rotterdam Centraal			15:58	3	 THA 9346	☒ Thalys Reserveren verplicht , Speciale tarieven, barriertuig, Rolstoelplaats, Babyhoekje
Paris Nord		18:35				
Paris Nord					Transfer	45 Min. Verder met metro 5 -> Place d'Italie
Paris Austerlitz						
Paris Austerlitz			19:47		 EN 409	☒ EuroNight Trein met slaapwagen, Reserveren verplicht , Speciale tarieven, Restauratie
Madrid-Chamartin	02.03.10	09:10				
Madrid-Chamartin					Transfer	45 Min. Verder met lokale trein
Madrid-Puerta de Atocha						
Madrid-Puerta de Atocha			10:00		 AVE 2100	☒ AVE Reserveren verplicht , Speciale tarieven, snacks en dranken verkrijgbaar, Video aanwezig
Cordoba Central		11:42				

Reistijd 20:40

¡Hola! ¿Cómo estás?

Welkom in het zuiden van Spanje! Welkom in Córdoba!

Waarom met de trein? Omdat er toen nog geen vliegtuigen bestonden!
Maar treinen bestonden toen toch ook nog niet? Klopt, maar we vonden het zo sneu om jullie dat hele eind te laten lopen!

Wist je dat:

- de stad in de 10^e eeuw 500.000 inwoners had? (Nu ongeveer 320.000)
- Córdoba de warmste stad is van Europa? (Zomer: elke dag meer dan 35°C!)
- er op het Amerikaanse continent meer dan 1.000 plaatsen Córdoba heten?

Nu eerst kort iets over de geschiedenis van het Spaanse Córdoba.

Na de dood van Mohammed in 632 verspreidden zijn opvolgers, de kaliefen, de islam in snel tempo. Tussen 632 en 650 veroverden ze grote gebieden op de twee wereldrijken waartussen Arabië lag ingeklemd: het Perzische rijk en het Oost-Romeinse of Byzantijnse rijk. De Arabische ridderlegers liepen het Perzische rijk zelfs helemaal onder de voet, waardoor de islam de heersende godsdienst werd in onder meer het tegenwoordige Iran en Irak. Syrië, Palestina en Egypte werden op het Oost-Romeinse rijk veroverd.

Door een opvolgingsstrijd viel de verdere expansie (uitbreiding) van de islam daarna tijdelijk stil. Na 660 rukte de islam opnieuw op en werden nieuwe gebieden veroverd, waaronder Noord-Afrika. Vanuit Noord-Afrika drongen de moslims Europa binnen. In het jaar 711 staken ze de Straat van Gibraltar over naar Spanje. Ze drongen door tot in het hart van het Frankische rijk, het tegenwoordige Frankrijk. Daar werden de moslimlegers in 732 bij Poitiers aan de Loire teruggeslagen, waarna zij zich terugtrokken achter de Pyreneeën. Precies honderd jaar na Mohammeds dood was aan de islamitische expansie in Europa een einde gekomen.

Inhoud:

Voorafje: een lange treinreis	blz. 2-3
¡Hola! ¿Cómo estás?	blz. 4
Waarom Córdoba?	blz. 5
Opdracht 1	blz. 6 – 7
Opdracht 2	blz. 8 – 9
Opdracht 3	blz. 10 - 11
Opdracht 4	blz. 12 - 16
Bronnenmateriaal en sites voor onderzoek (tips)	blz. 17 - 18
Stadskaart Córdoba (internet-tip)	blz. 19
Leerlingeninstructies / Beoordelingscriteria	blz. 20
Artikel NRC, 10 februari 2010: <i>Verboden te bidden voor moslims</i>	blz. 21-22

Waarom Córdoba?

Voor jullie ligt de vakoverstijgende opdracht, waarin de vakken geschiedenis, levensbeschouwelijke vorming en kunstgeschiedenis geïntegreerd zijn. Het is de bedoeling dat jullie in groepen van drie aan deze opdracht gaan werken. De inleverdatum is _____.

Jullie opdracht gaat over Córdoba omdat deze stad gedurende een belangrijk deel van de Middeleeuwen onder islamitisch bestuur stond. Joden, christenen en moslims leefden er opvallend vreedzaam samen. Córdoba maakte een culturele en wetenschappelijk bloeiperiode door. In deze opdracht gaan jullie uitzoeken:

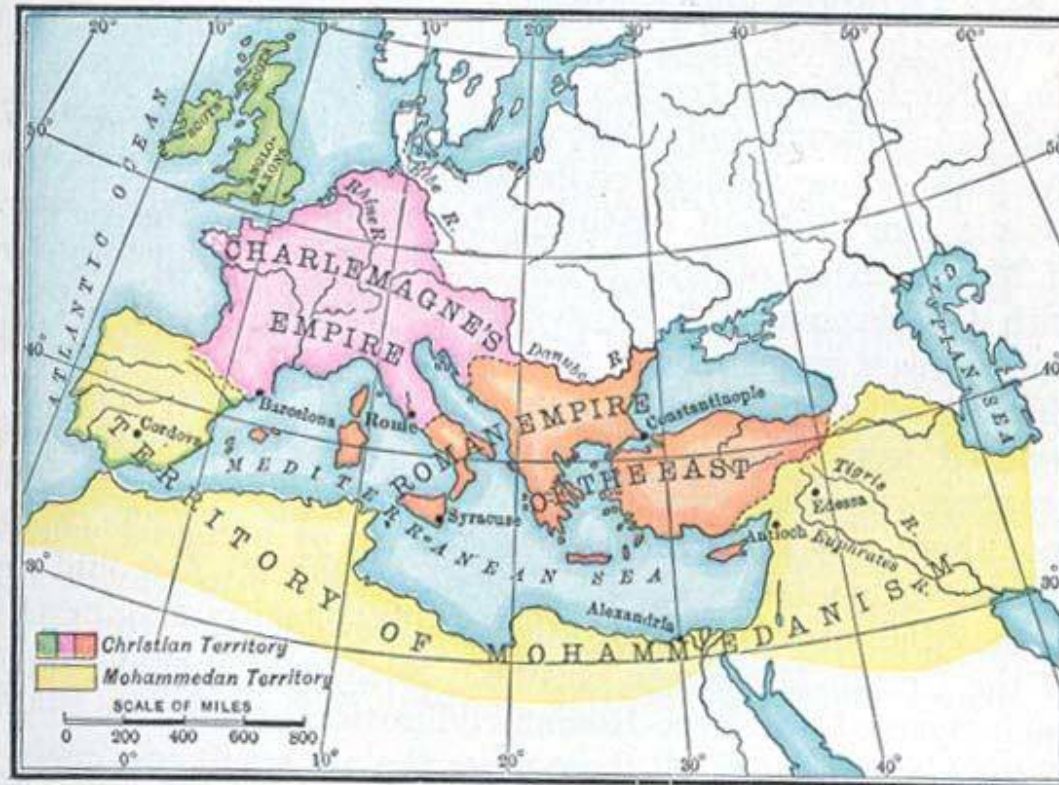
- wat de culturele en wetenschappelijke bloei van Córdoba inhield;
- hoe de drie religies naast elkaar konden bestaan;
- over de persoon die onlosmakelijk met het Córdoba in die periode verbonden is;
- welke duidelijke sporen die periode in de architectuur heeft achtergelaten;
- welke overeenkomsten/verschillen er zijn met een voorbeeld uit het heden.

De hoofdvraag van dit project luidt:

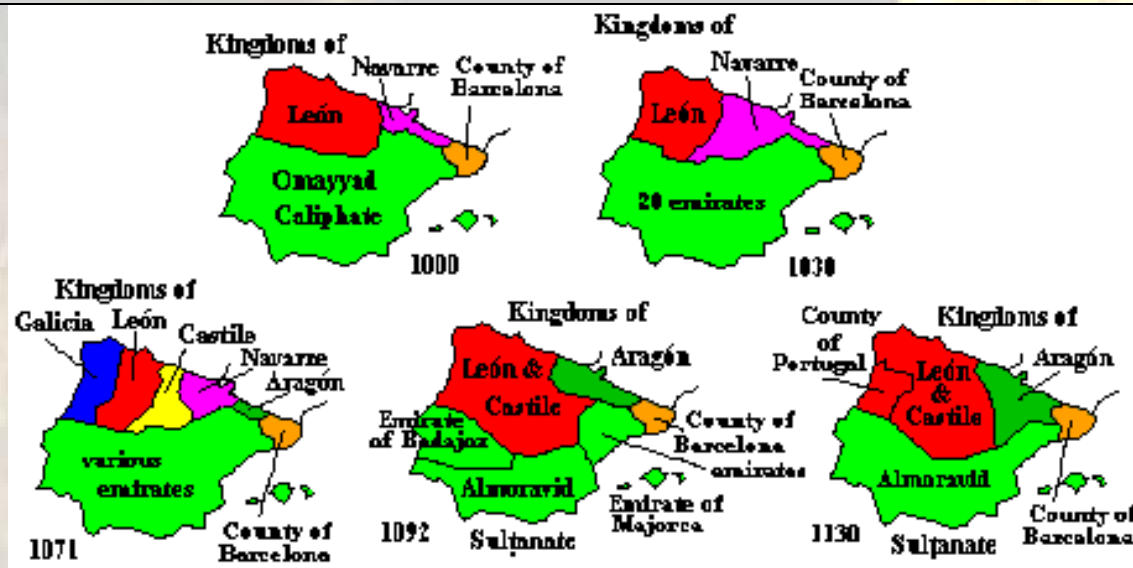
Waarom konden joden, christenen en moslims in het middeleeuwse Córdoba VREEDZAAM samenleven?

Inleiding bij opdracht 1:

Na de dood van Mohammed in 632 breidden zijn opvolgers, de kaliefen, de islam in snel tempo uit. Tussen 632 en 650 veroverden ze grote gebieden op de twee wereldrijken waartussen Arabië lag ingeklemd: het Perzische rijk en het Oost-Romeinse of Byzantijnse rijk. De Arabische ridderlegers liepen het Perzische rijk zelfs geheel onder de voet, waardoor de islam de heersende godsdienst werd in onder meer het tegenwoordige Iran en Irak. Syrië, Palestina en Egypte werden op het Oost-Romeinse rijk veroverd. De expansie (uitbreiding) viel vervolgens door een opvolgingsstrijd tijdelijk stil. Na 660 rukte de islam opnieuw op en werden nieuwe gebieden veroverd, waaronder Noord-Afrika. Vanuit Noord-Afrika drongen de moslims Europa binnen. In 711 staken ze de Straat van Gibraltar over naar Spanje. Ze drongen door tot het hart van het Frankische rijk, het tegenwoordige Frankrijk. Daar werden de moslimlegers in 732 bij Poitiers aan de Loire teruggeslagen, waarna zij zich terugtrokken achter de Pyreneeën. Precies honderd jaar na Mohammeds dood was aan hun expansie een einde gekomen.

De moslims bleven wel aanwezig in Spanje onder leiding van de Omajjaden (een belangrijke familie die de macht in handen had). Steden als Granada, Sevilla en Córdoba werden centra van Arabisch-islamitische cultuur en wetenschap. De bibliotheek van Córdoba had meer dan 400.000 boeken: meer dan alle bibliotheken in Europa op dat moment bij elkaar. De Arabieren vernietigden de cultuur van de overwonnen volkeren niet, maar namen die over. Dat resulteerde in een culturele opbloei. De Arabieren vormden overal een politiek-militaire toplaag, die gebruik maakte van bestaande bestuursinstellingen. Ze lieten de filosofische, wetenschappelijke en literaire werken van de Grieken en Perzen in het Arabisch vertalen en voegden bestaande bouwkundige tradities samen in een nieuwe architectuur, die indrukwekkende bouwwerken opleverde (zoals de Mezquita (grote moskee, gebouwd in 966) in Córdoba. Christenen en joden werden opvallend tolerant behandeld en speelden ook een belangrijke rol in de culturele en wetenschappelijke bloei. De kaliefen (islamitische heersers) slaagden er niet in dit gebied te behouden en vanaf de elfde eeuw begonnen de noordelijke christenen aan een herovering van Spanje, die tot 1492 zou duren: de Reconquista.

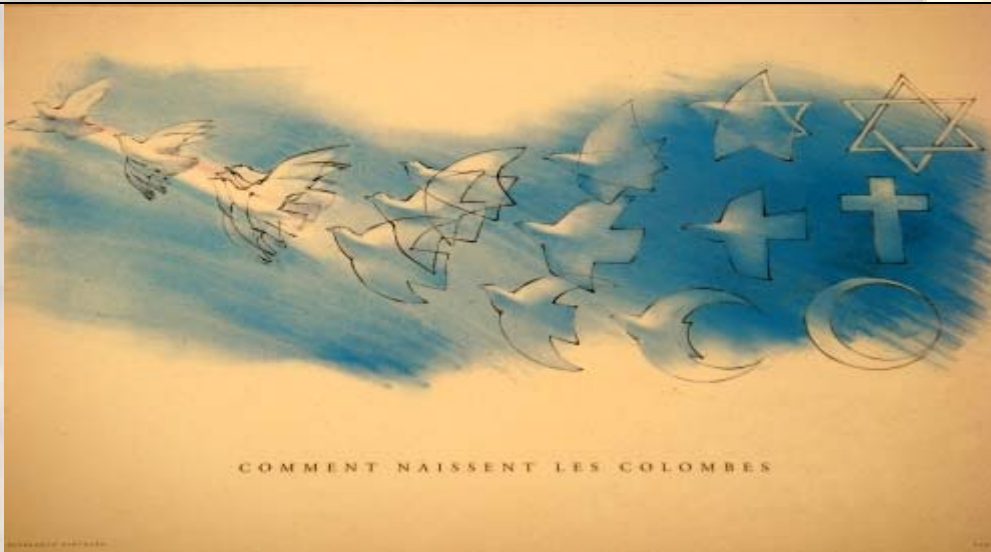
Opdracht 1 (duur: 1 dagdeel)

Aantal punten voor Opdracht 1 = 25

Beschrijf overeenkomsten en/of verschillen tussen de situatie in het middeleeuwse Córdoba, waar de drie grote religies relatief vreedzaam samenleefden, en een actuele (= hedendaagse) vergelijkbare situatie elders in de wereld.

Inleiding bij opdracht 2:

Rond het midden van de 8^e eeuw kwam er een einde aan een lange periode van conflicten tussen allerlei Arabische groepen op het Iberisch schiereiland. De verschillende groepen werden verenigd in het *Emiraat van Córdoba* (zie kaartje op blz. 7). In 929 riep de toenmalige emir zich uit tot kalief. Een kalief was niet alleen een wereldlijk heerser, maar ook een religieus (= islamitisch) leider. Het Kalifaat van Córdoba duurde tot het jaar 1031. In dat jaar werd de laatste kalief afgezet. Córdoba was in die tijd een van de hoogst ontwikkelde steden in Europa. En ondanks het feit dat de moslims de heerschappij hadden, was de stad een smeltkroes van verschillende culturen en godsdiensten waarin moslims, joden en christenen vreedzaam naast elkaar leefden en toch trouw bleven aan hun eigen tradities. Dat is opmerkelijk, omdat zeker vandaag de dag (maar ook in andere perioden in de geschiedenis) eerder het tegendeel het geval lijkt te zijn. Tijdens dit onderdeel van de opdracht gaan jullie dan ook op onderzoek uit naar de oorzaak van dit vreedzaam naast elkaar leven van de drie godsdiensten / culturen.

Hoe gaan jullie te werk?:

Iedere leerling werkt **zelfstandig** aan onderstaande opdracht (bekijk ook het stappenplan).

Vervolgens vergelijk je de antwoorden met de andere twee leerlingen van je groepje om tot een doordacht en afgewogen antwoord te komen op de opdracht.

Opdracht 2 (duur: 1 dagdeel)

Aantal punten voor Opdracht 2 = 25

Beschrijf de positie van joden en christenen in het islamitisch geregeerde Córdoba.

Stappenplan bij opdracht 2

Om een antwoord te kunnen vinden op bovenstaande (deel) vraag is het belangrijk om drie stappen te volgen.

- 1) Allereerst is het belangrijk dat je kijkt naar wat de Koran zegt over joden en christenen. Hoe wordt er over hen gesproken?
→ Dit kun je doen door online een Koran te bekijken en andere boeken/websites te raadplegen die daar over gaan. Zie bronnenlijst aan het einde van dit projectboekje.
- 2) Daarnaast ga je nader onderzoeken wat precies de status was van christenen en joden tijdens de islamitische heerschappij.
→ Hiervoor is het belangrijk dat je de geschiedenis van die tijd induikt en een zo evenwichtig mogelijk beeld schetst van de rol die de drie godsdiensten speelden in de bloeitijd van het Kalifaat van Córdoba.
- 3) Probeer de punten 1 en 2 aan elkaar te koppelen. Je legt dan een goed fundament voor een antwoord op deze opdracht.

Als je tijdens je vakantie in Spanje 'toevallig' in Córdoba komt is deze 'Casa' wellicht de moeite van een bezoekje waard:

A project on Memories
A brief look round
A place in the Jewish quarter
A lively cultural centre
Library
Specialist shop
Activities
Links

Back

A unique visit in the heart of the Jewish quarter
CÓRDOBA
The capital of Sepharad

CASA de sepharad

entry
email

C/Judíos esq. C/Averroes - CÓRDOBA
Tlf. +34 957 42 14 04

nekimweb.com

Inleiding bij opdracht 3:

Maimonides was een joods-Arabisch filosoof, rabbijn en arts. Hij werd tussen 1135 en 1138 geboren in Córdoba. Toen hij ongeveer tien jaar oud was moest hij met zijn ouders vluchten. Córdoba was ingenomen door de Almohaden die niet zo tolerant waren ten opzichte van niet-islamieten. Opvallend is dat Maimonides zijn verdere leven steeds heeft doorgebracht in islamitische landen. Hij is gestorven in de Egyptische hoofdstad Cairo in 1204.

Cod. Heb. 37 from the Royal Library in Copenhagen, a Hebrew translation of Maimonides Guide of the Perplexed (originally authored in Arabic) dating from 1347

Graf van Maimonides in Tiberias.

Standbeeld van Maimonides in Córdoba.

Opdracht 3 (duur: 1 dagdeel)**Aantal punten voor Opdracht 3 = 50**

In de 11^e en 12^e eeuw stond met name de stad Córdoba bekend om haar hoogstaande cultuur. Toen fanatieke moslims uit Noord-Afrika in 1148 Córdoba veroverden, moesten Maimonides en zijn familie vluchten. Hij heeft zijn werkzame en lerende leven doorgebracht in verschillende Arabische gebieden. Op plaatsen waar die tolerantie juist wel bleef bestaan. Ondanks het feit dat Maimonides van joodse afkomst was, heeft hij in de islamitische wereld kunnen uitgroeien tot een van de belangrijkste wetenschappers. Daarnaast was hij één van de grootste joodse filosofen wiens leer ook nu nog gezaghebbend is.

Je gaat aan de hand van de persoon Maimonides de arts, de filosoof en de rabbijn kijken naar de bloeiperiode van de tolerante islamitisch- Arabische cultuur in zijn tijd.

Dit doe je door middel van onderzoek en beschrijving van elk van zijn hoedanigheden (arts, filosoof, rabbijn) in drie korte betogen, waarna je de hoofdvraag kunt beantwoorden die bij dit onderdeel hoort.

- A. • Hoe heet het belangrijkste boek dat Maimonides als rabbijn schreef?
• Verklaar waarom hij dat kon schrijven als jood in een islamitisch bestuurde maatschappij.
- B. • Wat maakte Maimonides als arts zo belangrijk?
• Stond hij hierin alleen, of waren er meer artsen binnen de islamitische wereld die succesvol waren?
• Zo ja, waar werkten die dan? Leg de relatie tussen hen en Maimonides.
- C. • Wat was de belangrijkste gedachte die Maimonides had als filosoof?
• Waarom bestudeerden filosofen – niet alleen christelijke filosofen in zijn eigen tijd, maar ook latere filosofen als Spinoza – Maimonides zo uitvoerig?
• Probeer ook naar andere (islamitische) Arabische filosofen uit Maimonides' tijd te kijken als je Maimonides' ideeën kort op een rijtje zet.

Beantwoord hierna, aan het eind van jullie drie betogen, de vraag:

Waarom was Miamonides een typisch voorbeeld van de tolerantie die zo kenmerkend was voor de islamitisch-Arabische cultuur ten tijde van het Kalifaat van Córdoba?

Opdracht 4 (duur: 1 dagdeel)

Puntentotaal voor opdracht 4 = 100

De Mezquita in Cordoba (thema Kunst- en cultuur)

Dit is een complexe opdracht! De vormgeving en structuur wijken af van de eerste drie opdrachten!

Let goed op je tijd bij het maken/uitvoeren van de deelopdrachten!

Werkvorm: werkgroepen van 3 leerlingen → expertvorm

Voorwaardelijke kennis oftewel Welke (geestelijke) bagage zit er al in je koffers voordat je aan deze opdracht kunt beginnen?

Kennis van de middeleeuwse/moorse geschiedenis in Spanje

Kennis van de christelijke kerkarchitectuur

Kennis van de islamitische kerkarchitectuur

Het zuilenbos in de Mezquita

Vraag: Waaraan herken je in de Mezquita in Córdoba de wederzijdse beïnvloeding van christelijke en islamitische architectuur?

Achtergrond:

De Mezquita, ook wel de Grote Moskee van Córdoba, is één van de mooiste religieuze gebouwen van de Islam in het Westen. Het bouwwerk is het beste voorbeeld van een 'Arabische' moskee met een hypostylzaal (een zaal door zuilen geschraagd) – duidelijk verwant aan een christelijke basiliek – met een patio, een vierkante minaret en hoofdbeuken.

De moskee is gebouwd op de plaats van de Sint Vincentiuskerk. Ze werd gesticht tegen het einde van de 8^e eeuw door emir Abderrahman I. Een groot aantal elementen van de christelijke bouwkunst is in deze moskee opgenomen.

Na een aantal verbouwingen en uitbreidingen was de moskee uiteindelijk 130 meter breed en 180 meter lang.

In de 16^e en 17^e eeuw bouwde men middenin deze moskee een christelijke kathedraal, die bijna helemaal opgaat in het islamitische geheel. De minaret kreeg de functie van klokkentoren.

Zowel het grondplan van een traditionele moskee als het Latijnse kruis voor een kathedraal zijn terug te vinden in het gebouw.

Opdracht:

Jullie zijn aan het begin van dit project met de trein naar Córdoba gereisd. Stel je voor je reis is geen vakantie, maar je maakt met de hele klas een studiereis naar deze bijzondere stad. Eén van de onderdelen is een excursie naar de Mezquita, de moskee/kathedraal in het centrum van de stad. In en rondom de moskee moeten jullie de eigen groep rondleiden, alsof jullie zelf de gids van de moskee zijn.

Vooraf moeten jullie zo veel mogelijk te weten komen over de moskee. Iedere groep neemt een deelvraag voor zijn rekening (zie het keuzemenu verderop).

Deel I Werkgroepen

Elk groepje bereidt een deelvraag voor. Jullie maken hiervan een schriftelijk verslag. Per deelvraag moet een aantal punten worden behandeld. Deze punten vinden jullie in het keuzemenu.

Tip: in je werkgroep kun je de verschillende taken/punten ook verdelen.

In het verslag vermelden jullie ook de gebruikte bronnen (b.v. literatuur of internetsites [www.[sitenaam].com/nl/es]). Jullie moeten in het verslag ook afbeeldingen opnemen die jullie verhaal verduidelijken. Het verslag wordt afgesloten met een logboek, een A4-tje waarin staat wie wat gedaan heeft, en hoe er is gewerkt.

Keuzemenu:

1 Geschiedenis van het gebouw

Jullie beschrijven de geschiedenis van de Mezquita moskee. Denk daarbij b.v. aan de volgende punten:

- Waar is de Mezquita op gebouwd?
- Wanneer begon de bouw?
- Wie begon met de bouw?
- Welke verbouwingen/uitbreidingen vonden er plaats tussen de 8^e eeuw tot en met 15^e eeuw?
- Welke veranderingen vonden er plaats in de 16^e en 17^e eeuw?

2 De Islamitische moskee; interieur

Jullie onderzoeken de Islamitische kenmerken in de Moskee. Probeer ook raakvlakken met christelijke kathedralen te vinden. Wat hebben de moslims overgenomen? In je verhaal kun je bijvoorbeeld de volgende kenmerken opnemen:

- Functie van de moskee in de middeleeuwen
- Koepelbouw (bv. de Capilla de Villaviciosa)
- Mihrab en de mozaïeken
- Hypostylzaal

3 De Islamitsche moskee ; exterieur

Jullie onderzoeken de Islamitische architectuurkenmerken van de moskee. Probeer ook raakvlakken met christelijke kathedralen te vinden. Wat hebben de moslims overgenomen? In je verhaal kun je bijvoorbeeld de volgende kenmerken opnemen:

- Hoofdingang en minaret
- St. Stefanspoort
- Gebruikte bouwmaterialen
- Façade, bogen en versieringen (b.v de *alfiz*)

4 De christelijke kathedraal; interieur

Na de verovering van Córdoba door de christenen werd in de 16^e eeuw een enorme kathedraal in de gebedsruimte gebouwd. Jullie onderzoeken het **interieur van deze kathedraal**. Probeer ook raakvlakken met de islamitische bouwstijl te vinden. In je verhaal kun je bijvoorbeeld de volgende kenmerken opnemen:

- De herschikking van de zuilen en de tweede verdieping
- De Capilla de la Encarnación
- De koepel van de katholieke kathedraal
- De Schilderkunst van Pedro de Córdoba

5 De christelijke kathedraal; exterieur

Jullie onderzoeken de **christelijke architectuurkenmerken** van deze kathedraal. Probeer ook nu weer raakvlakken met de islamitische bouwstijl te vinden. In je verhaal kun je denken aan de onderstaande punten:

- Opdrachtgever en architect
- De klokkentoren
- Verschillende bouwstijlen
- Christelijke motieven en versieringen

6. (optioneel: als de klas erg groot is) De omgeving van de moskee

Jullie begeleiden de groep naar de moskee. Beschrijf tijdens je wandeling in het kort de bloeiperiode van de stad en de belangrijkste bezienswaardigheden. In jullie verhaal kun je bijvoorbeeld het volgende noemen:

- De samenleving in de middeleeuwen: moren, joden en christenen
- De Synagoge
- De Romeinse tempel
- De Puerto Romano en de Torra de la Calahorra

Deel II Verslagen met elkaar uitwisselen

- Er worden **nieuwe groepen** gemaakt. Iedere groep krijgt een 'deelvraag-expert'.
- Iedere expert krijgt 10 minuten om zijn verslag te presenteren in de groep.
- Alle verslagen worden op de ELO gezet (of anders gekopieerd), zodat uiteindelijk iedere leerling een totaalverslag van jullie onderzoeksverslagen heeft.

Beoordelingscriteria verslag Opdracht 4

VORM

- Opbouw (inleiding, hoofdbetoog, conclusie, logboek): *15 punten*
- Taalgebruik (spelling en zinsbouw): *5 punten*
- Illustraties (verantwoord gebruik van illustraties; titel, maker, jaartal): *10 punten*

INHOUD

- Voldaan aan inhoudelijke beoordelingscriteria: *30 punten*
- Inhoudelijke samenhang: *15 punten*
- Bronvermelding: *5 punten*
- Originaliteit en creativiteit (eigen productinvulling of letterlijk de opdracht gevolgd): *10 punten*

Je krijgt de 10 resterende punten 'gratis' bij op tijd inleveren.

Bronnen en literatuurtips bij Opdracht 1:

ALMOHADEN

<http://www.berstgeschiedenissite.nl/middeleeuwen/eeuw12/eeuw12marokko.htm>

OMAJJADEN

<http://www.islamitischebegrippen.nl>

CORDOBA

<http://www.historyofscience.com/>

http://www.nmhtthornton.com/mehistorydatabase/umayyad_spain.php

http://www.infocordoba.com/images/maps/map_cordoba_spain.jpg

<http://www.dur.ac.uk/p.a.jaquin/southernspain.htm>

<http://www.berstgeschiedenissite.nl/middeleeuwen/eeuw8/cordoba.htm>

<http://www.torrecahahorra.com>

Tip: onderaan de startpagina van deze site vind je de volgende snelkoppeling:

[Vista 3D de la Calahorra y su entorno](#)

Als het hele filmpje hebt bekeken volgen onderaan nog meer 3D-animaties van gebouwen in Cordoba. In een aantal van die filmpjes krijg je de Mezquita van binnen en van buiten te zien.

Bronnen en literatuurtips bij Opdracht 2:

KORAN:

<http://www.leesdekoran.nl>

<http://www.bijbelenkoran.nl>

<http://www.koranonline.nl/koran/nl> (Nederlandse vertaling van de Soera's)

ISLAM:

<http://www.ontdekislam.nl>

<http://www.islamendialoog.nl>

www.trouw.nl/religie-filosofie/nieuws/article1293442.ece (Titel artikel: 'hoe de Islam de wereld veroverde')

www.bijbelenonderwijs.nl/?page=4&id=490

[www.pkn.nl/moslims/site/.../vertaling_ACW\(2\).pdf](http://www.pkn.nl/moslims/site/.../vertaling_ACW(2).pdf)

BOEKEN:

De Islam: de toekomst van een wereld religie – Hans Küng

A vanished World: Muslim, Christians, and Jews in Medieval Spain – Chris Lowney/

Bronnen en literatuurtips bij Opdracht 3:

MAIMONIDES:

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Maimonides>

http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_filosofen

RELIGIE:

<http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/vjw/Cordoba.html>

<http://www.casadeseфарad.es/in/entrada.html>

<http://libro.uca.edu/edwards/Conclusion.htm>

Bronnen en literatuurtips bij Opdracht 4:

GESCHIEDENIS:

[http://nl.wikipedia.org/wiki/C%C3%B3rdoba_\(Spanje\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/C%C3%B3rdoba_(Spanje))

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Mezquita>

Pedro Martinez Montavez en Carmen Ruiz Bravo-Villasante *Islam en Europa. Magie van een beschaving* Uitgeverij Davidsfonds Leuven, 1992

ARCHITECTUUR:

<http://www.digischool.nl/ckv1/architectuur/mezquita/mezquita.htm>

http://nl.wikipedia.org/wiki/Islamitische_architectuur

<http://www.architectenweb.nl/aweb/archipedia/archipedia.asp?ID=11230>

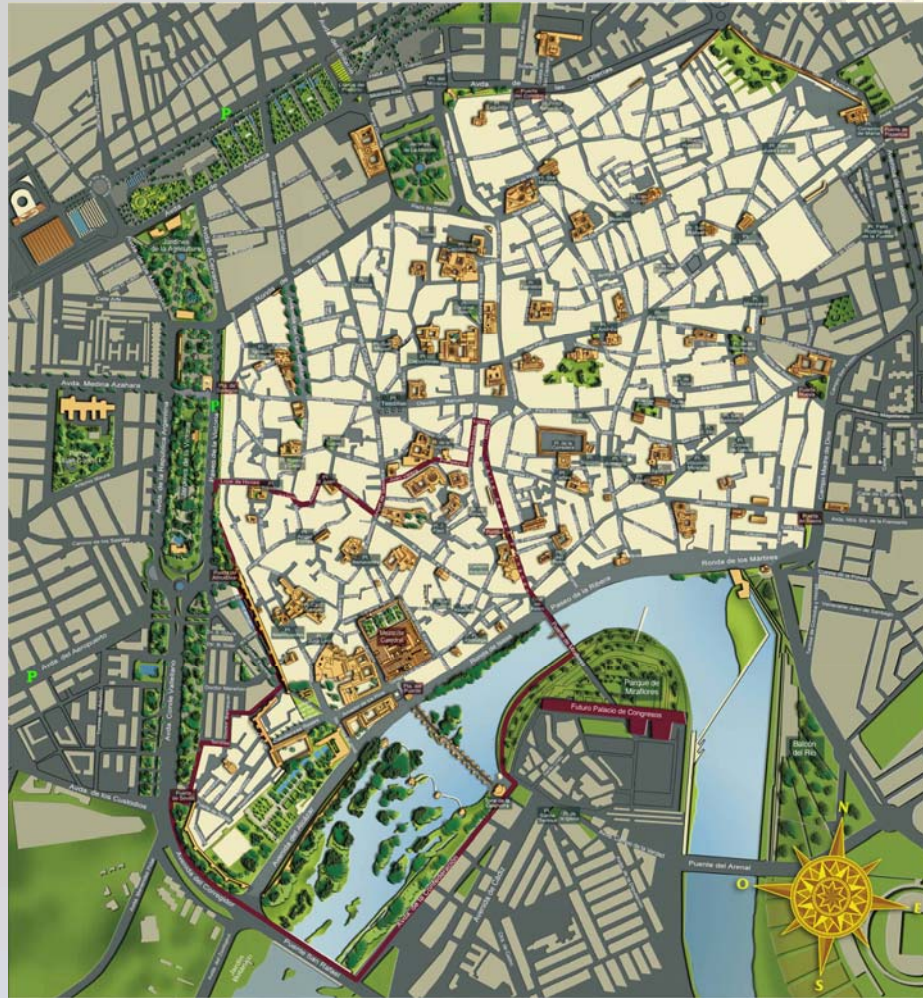
http://nl.wikipedia.org/wiki/Vroegchristelijke_bouwkunst

http://mediatheek.thinkquest.nl/~kl084/main.html?vroegchristelijk_kenmerken

REISGIDSEN:

Brigitte Hintzen-Bohlen, *Kunst & Architectuur, Andalusië*, Uitgeverij Uniepers Abcoude 2006

Tip: Zoek verder in reisgidsen of op internet (zoek b.v. cultuurvakanties, reisorganisaties, stedentrips)

Bekijk deze plattegrond (en andere kaarten) van de stad op de volgende site: (Je kunt op deze kaart inzoomen)

www.infocordoba.com/images/maps/map_cordoba_spain.jpg

Leerlingeninstructies / Beoordelingscriteria

Inleveren van de uitwerkingen en verslagen Je levert al je werk in via de ELO bij je eigen docent (normale procedure).

Verzorging Je uitwerking is uiteraard tot in de puntjes verzorgd! De verzorging is een belangrijk onderdeel van je cijfer!

- Lettertype is verplicht Arial. Corpgrootte 11 of 12.
- Bladspiegel: A4, marges: normaal
- Aanbevolen: werken in tabellenmodus (alsof je een internetsite gaat bouwen)
- Opslaan Word- en Powerpointbestanden: versie 97-2003
- Wil je gebruik maken van achtergronden (niet verplicht): als watermerk (helderheid verhogen zodat tekst op voorgrond leesbaar blijft)
- Illustraties moeten van goede kwaliteit zijn en rechtstreeks betrekking hebben op de opdracht c.q. het desbetreffende onderwerp.

Beoordelingscriteria

- **Verzorging:** zie hierboven
- **Inhoud:** Hou je strak aan de opdracht (denk aan je tijd!!!); je werk moet bestaan uit eigen tekst (we doen een internetcheck).
- **Taalgebruik:** Op correcte formuleringen en juiste spelling zal streng worden gelet.
- **Inleverdatum:** Niet inleveren op de vastgestelde datum en tijd zal leiden tot puntenaftrek.
- **Samenwerking:** Per onderdeel zal duidelijk moeten blijken wie verantwoordelijk is voor welke tekst. De kwaliteit van de samenwerking verantwoord je in een nawoord.
- **Internetgebruik:** Wees kritisch, want lang niet alle teksten op internet zijn inhoudelijk betrouwbaar. Heb je twijfels? Overleg met je docent. Kopieer geen lappen tekst, want daar wordt streng op gelet.
- **Bronvermelding:** Al je informatie moet ook door ons terug te vinden zijn. Vermeld daarom je bronnen zorgvuldig.

Tot slot: veel succes en veel plezier bij het werken aan Project Córdoba !

Spanje Katholieke kerk ziet streng toe op bezoekers van La Mezquita in Córdoba

De voormalige moskee staat algemeen bekend als 'La Mezquita', maar heet op bordes en folders bij de ingang stevast 'De Kathedraal van Córdoba'. Foto Hollandse Hoogte

Verboden te bidden voor moslims

In de Mezquita in Córdoba geldt een bidverbod voor moslims. „Iedereen moet respecteren dat het nu een katholieke kathedraal is.”

Door onze correspondent
MERIJN DE WAAL

CÓRDOBA, 10 FEBR. Voor de familie Shohan is het een hoogtepunt op haar reis door Zuid-Spanje: de Mezquita-kathedraal in Córdoba. De Pakistaanse migranten uit Noorwegen zetten elkaar om beurten op de foto, poserend voor wat eeuwenlang de grootste, belangrijkste en mooiste moskee van de westelijke moslimwereld was.

„Dit is een historische plek, dit moesten we zien”, vertelt de enige man in het gezelschap van vier. Hij weet dat ze, eenmaal binnen, niet als moslims zullen mogen bidden. „Heel slecht”, zegt zijn vrouw. „We zouden het graag willen.”

Bezoekers dienen echter „het huidige christelijke karakter” van de Mezquita te respecteren, meldt een bord bij de ingang. Om te zorgen dat dit gebod wordt nageleefd, patrouilleert in de voormalige moskee – waarbinnen na de *Reconquista* (de herovering van Spanje op de Moren van 722 tot 1492) een gotische kerk werd gebouwd – een tiental bewakers, getooid met het logo van een bekende beveiligingsmultinational. Ze dragen hun wapenstok zichtbaar. Een beveiligiger bij de uitgang heeft ook een pistool aan zijn riem.

De bewakers mogen van hun werkgever niet met de pers praten. Maar anoniem wil een van hen wel vertellen hoe zijn instructies luiden: „Gaat iemand op z'n knieën om het islamitische gebed te doen, dan moeten we hem manen op te staan. Vervolgens leggen we uit dat dit hier niet kan en vertellen we hem waar hij een moskee kan vinden.” De bewaker kan niet zeggen hoe vaak dit voorkomt.

In Spanje (46 miljoen inwoners) wonen na jaren van massa-immigratie ruim 1 miljoen moslims, voornamelijk uit Noord-Afrika. Hun integratie verloopt vaak moeizamer dan die van bijvoorbeeld de Latijns-Amerikaanse nieuwkomers, die de taal en de religie van de Spanjaarden al delen. Maar het land kent niet hetzelfde gepolariseerde ‘islamdebat’ als veel West-Europese landen.

Wanneer er kritiek klinkt op de komst van moslims, komt die vaak van katholieke zijde. Zo werd het recent aangenomen minarettenverbod in Zwitserland omstandig geprezen door de bisschop van Oviedo. De bisschoppenzender COPE toonde begrip voor het Zwitserse besluit „als een ‘nee’ tegen de zichtbare opkomst van een religie die moeite heeft zich in de Europese cultuur te nestelen”.

Voor de Spaanse kerkleiding is een wijziging van het bidverbod voor moslims in de Mezquita dan ook niet aan orde. Volgens Manuel Pérez Moya, als voorzitter van het kapittel van de kathedraal verantwoordelijk voor het dagelijkse be-

Mezquita - Aya Sofia

Een van de argumenten die de katholieke kerk geeft voor het niet openstellen van de Mezquita-kathedraal voor het moslimgebed, is dat christenen ook niet kunnen bidden in de Aya Sofia in Istanbul die is gebouwd op een Byzantijnse kathedraal. Tegenwoordig kunnen christen noch moslims er bidden: ze is alleen open als museum. De Spaanse moslimvoorman Escudero vroeg de Turkse premier Erdogan en diens Spaanse collega Zapatero zich in te zetten voor opening van beide gebedshuizen voor gelovigen van alle religies. Met beiden had hij persoonlijke ontmoetingen, maar zonder concreet resultaat.

heer van het wereldberoemde monument, zijn er „godzijdank zelden incidenten”. Dit terwijl er jaarlijks ruim 1 miljoen bezoekers zijn, vertelt hij in het parochiekan-toortje naast de kathedraal. „Dat zijn mensen uit alle culturen, wij willen dat iedereen respecteert dat het nu een katholieke kathedraal is. Daarom moeten wij ons enigszins jaloers opstellen.”

De ‘jaloezie’ bestaat er mede uit dat de kerk de toeristische exploitatie van de Mezquita streng controleert. Alleen gidsen die een vergunning hebben, mogen groepen toeristen rondleiden. Om die te

verkrijgen moeten ze een examen afleggen waarvan de vragen zijn opgesteld door het kapittel.

En al staat het monument algemeen bekend als La Mezquita (moskee), de borden en folders bij de ingang noemen het steevast ‘De Kathedraal van Córdoba’. Het folderdje duidt de Moorse tijd aan als ‘de islamitische interventie’, want: de moskee werd in de achtste eeuw gebouwd op een Visigotische, christelijke tempel. Alleen bij de kassa staat op een briefje met openingstijden en prijzen ook ‘voormalige moskee’, zij het tussen twee haakjes.

Mansur Escudero vindt het lachwekkend. „Vraag iemand naar de kathedraal van Córdoba en hij begrijpt niet waar je het over hebt. Vraag naar de Mezquita en de halve wereld weet wat je bedoelt.”

Escudero pleit als voorzitter van de Spaanse Islamitische Raad sinds de jaren negentig voor „gemeenschappelijk gebruik” van het gebedshuis. De tot moslim bekeerde Spanjaard wendde zich eerst tot het kerkbestuur, maar dat verwees hem door naar Rome. Bij het Vaticaan ving hij bot.

Voor Escudero toonde het aan dat de ‘interreligieuze dialoog’, die ook de huidige paus nastreeft, „slechts retoriek” is. „Hij vertaalt zich niet in feiten die aantonen dat de wil bestaat om tot wederzijds begrip te komen.”

Volgens Pérez Moya is de dialoog oprecht. „Wij willen geen syncretisme, geen mengvorm waarin alles gelijk aan elkaar is”,

aldus de kapittelvoorzitter. „Net zoals christenen en joden niet mogen bidden in moskeeën.”

„Ook onder strenge voorwaarden zou het niet werken”, stelt de naast hem gezeten vicaris, Manuel Montilla Caballero. De moslimgeschiedenis van de Mezquita vindt hij geen reden voor coulance. Juist niet. „In de kern is het ‘gemeenschappelijk gebruik’ dat de moslims eisen, een verkapt manier om hun aanspraak op Al-Andaluz te doen gelden.”

Deze „valse verdenking van territoriale motieven”, zegt moslim Escudero, wordt gevoed door video’s van het terreurnetwerk Al-Qaeda. Hierin worden moslims opgeroepen met geweld aanspraak te maken op het voormalige Moorse rijk in Spanje. Escudero: „Juist daarom zou het openstellen van de Mezquita een heel krachtig gebaar zijn. In onze wereld worden religies tegen elkaar opgezet door extremisten. Dit gebaar zou hun ongelijk bewijzen.”

De kerk, meent Escudero, wil dit gebaar niet maken om financiële (miljoenen euro’s aan entree) en religieuze redenen. „Overal in Europa lopen de kerken leeg, maar zitten de moskeeën vol.”

Als moslims in de Mezquita zouden mogen bidden, voerspelt hij, kan Córdoba na Medina, Mekka en Jeruzalem het belangrijkste islamitische bedevaartsoord ter wereld worden. „In elk geval vreest de Kerk de schande dat er uiteindelijk meer moslims dan katholieken komen bidden.”